

Δ. ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Α'. Και πάλι τα κοινωνικά θέματα απασχόλησαν, κατά ιδιαίτερο τρόπο, τους μαθητές και τις μαθήτριες που πήραν μέρος στο «Πρόγραμμα 1999» της Βουλής των Εφήβων.

Πρωταρχική θέση κατέχουν τα ναρκωτικά και έπονται ο ρατσισμός, η βία και εγκληματικότητα, οι διαπροσωπικές σχέσεις, χάσμα γενεών, οικογένεια.

Ακολουθούν, με αρκετά σημαντικό αριθμό τετραδίων, τα προβλήματα της ανεργίας, το δημογραφικό και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Σ' αυτά τα προβλήματα οι μαθητές και οι μαθήτριες δεν μένουν στη διαπίστωση της ύπαρξης του προβλήματος, αλλά προσπαθούν να διεισδύσουν στην ουσία του θέματος και να αναδείξουν τα αίτια που τα προκαλούν, τις συνέπειες που τα συνοδεύουν, και, τέλος, καταθέτουν και Προτάσεις λύσεων, πολλές από τις οποίες είναι λογικές και εφαρμόσιμες.

Σε μικρότερα ποσοστά αναφέρονται, επίσης, στα παρακάτω προβλήματα: υγείας και νοσοκομειακής περίθαλψης, ατόμων με ειδικές ανάγκες, θέσης της γυναίκας και άγαμων μητέρων, εκμετάλλευσης ανηλίκων, μεταφορών, ζωοφιλίας, κλωνοποίησης.

Β'. Σε αρκετά από τα τετράδια των εφήβων καταγράφεται κάποιο ιδιαίτερο πρόβλημα που απασχολεί την περιοχή τους, π.χ.:

α) οι έφηβοι της Β. Ελλάδος παρατηρούν ένα είδος «ρατσισμού» που υπάρχει εντονότερο μεταξύ των κατοίκων της Β. Ελλάδος σε σχέση με τους κατοίκους της Ν. Ελλάδας, αν και σε μικρότερη κλίμακα από τα προηγούμενα χρόνια.

β) Και εφέτος αναφέρεται, ότι στην περιοχή της Κοζάνης αλλά και της Φλώρινας (στα όρια Διοικητηρίου και Ιεράς Μητροπόλεως) υπάρχει έντονο φαινόμενο διακίνησης και χρήσης ναρκωτικών.

γ) Σε αρκετά τετράδια του νομού Θράκης αναφέρονται τα προβλήματα της διάκρισης μεταξύ Χριστιανών και Μουσουλμάνων και της υποβαθμισμένης θέσης της γυναίκας, είτε είναι Χριστιανή είτε Μουσουλμάνα.

Τέλος, σε τετράδια του νομού Ρεθύμνης αναφέρεται το φαινόμενο της βίας και εγκληματικότητας υπό τη μορφή «της Βεντέτας».

1. ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ

α. Επιστημάνσεις

— Μείζον το πρόβλημα και ιδιαίτερη έξαρση μεταξύ των νέων της χώρας μας.

— Διακίνηση ναρκωτικών στους χώρους των σχολείων δημοτικής και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

— Μπαρ, καφετέριες, νεανικά στέκια, επίσης, συνήθη μέρη διακίνησης ναρκωτικών.

— Ειδική μνεία για τους νομούς Κοζάνης, Φλώρινας και Δήμου Αθηναίων σε περιοχές Ομόνοιας και Π. Άρεως.

— Και στην επαρχία έντονο το φαινόμενο.

Αίτια:

— Προσωπικά αδιέξοδα, άγχος, μοναξιά.

— Οικογενειακά προβλήματα, κρίση του θεσμού της οικογένειας.

— Κακές συναναστροφές, μόδα, μίμηση, περιέργεια.

— Αμφισβήτηση παραδοσιακών αξιών, έλλειψη ιδανικών και προτύπων.

— Τάση φυγής από την πραγματικότητα, έλλειψη αυτοπεποίθησης, αδυναμία αντίστασης.

— Καταναλωτισμός, απρόσωπες πόλεις, ανεξέλεγκτη ελευθερία νέων.

— Ηρωοποίηση των χρηστών από τους νέους, ειδικά στον καλλιτεχνικό χώρο (αστέρες της Ροκ μουσικής).

— Ένδειξη ανδρισμού, γυναικεία απελευθέρωση.

— Έλλειψη διαλόγου, αγανάκτηση για την αδιαφορία των μεγάλων.

— Δομή της κοινωνίας και υποβάθμιση της ποιότητας ζωής.

— Επιπολαιότητα και απερισκεψία.

— Οικονομικά προβλήματα, ανεργία.

— Οικονομικά συμφέροντα.

— Αδράνεια Αστυνομίας: κάποιοι από αυτούς που υπηρετούν στο Σώμα «καμουφλαρισμένοι» έμποροι και διακινητές ναρκωτικών.

— Προβλήματα σπουδών και επαγγελματική αποκατάσταση.

— Έλλιπής, σωστή ενημέρωση από οικογένεια, σχολείο, πολιτεία.

— Αρκετά εύκολη η προμήθεια ναρκωτικών.

— Επιφανειακό το ενδιαφέρον της πολιτείας.

Συνέπειες:

— Καταστροφικές για τη σωματική και ψυχική υγεία, θάνατος.

— Βία και εγκληματικότητα, πορνεία.

— Έλλειψη πνευματικής διαύγειας.

— Επαγγελματικά και οικογενειακά προβλήματα.

— Κοινωνική απομόνωση.

— Εξευτελισμός της προσωπικότητας.

— Οικονομική εξαθλίωση.

— Κίνδυνος για AIDS.

— Σε τραγική θέση η οικογένεια του χρήστη.

Προτάσεις:

— Ενημέρωση από ειδικούς σε συνεργασία σχολείων και ΟΚΑΝΑ.

— Βαρύτατες ποινές στους εμπόρους, ακόμη και επιβολή της θανατικής ποινής, προτείνεται από κάποιους.

— Περισσότερα και σωστά οργανωμένα κέντρα απεξάρτησης.

— Συμβουλευτικοί σταθμοί για ψυχολογική υποστήριξη.

— Ομαλή ένταξη απεξαρτημένων στην κοινωνία.

— Επαγγελματική αποκατάσταση απεξαρτημένων.

— Αναθεώρηση της νομοθεσίας με ευκρινή διάκριση εμπόρου, χρήστη.

- Αναμόρφωση σωφρονιστικού συστήματος.
- Ενίσχυση σώματος δίωξης ναρκωτικών.
- Χορήγηση υποκατάστατων φαρμάκων.
- Διακρατική συνεργασία, παγκοσμιοποίηση του προβλήματος.
- Διακριτική αστυνόμευση των σχολείων.
- Τα κυλκεία στους επιστάτες και όχι σε εξωσχολικούς, διορισμός επιστατών.
- Όχι στην αποποινικοποίηση των ναρκωτικών.
- Συμβολή των πνευματικών ανθρώπων και της Εκκλησίας.
- Δημιουργία περισσότερων αθλητικών και πολιτιστικών κέντρων.
- Επισκέψεις μαθητών σε κέντρα αποτοξίνωσης.
- Διορισμός φυλάκων στα σχολεία.
- Αυστηρή αστυνόμευση των συνόρων για πάταξη της εισαγωγής και λαθρεμπορίας.
- Αγάπη, διάλογος, αποδοχή εξαρτημένων ατόμων από όλη την κοινωνία, είναι ασθενείς.

2. ΡΑΤΣΙΣΜΟΣ

α. Επισημάνσεις

- Επικίνδυνη αναβίωση στη σημερινή εποχή.
- Γέννημα των κοινωνικών, οικονομικών συνθηκών και αντιλήψεων.
- Είδη ρατσισμού: Φυλετικός, εθνικός και, κυρίως, κοινωνικός.
- Το χρώμα, η φυλή, η εθνικότητα, η καταγωγή, ο τόπος διαμονής (πρωτευουσιάνοι, επαρχιώτες), η οικονομική κατάσταση (πλούσιοι, φτωχοί), η κοινωνική ομάδα (ομοφυλόφιλοι, άτομα με ειδικές ανάγκες, άτομα προσβεβλημένα από AIDS, ναρκομανείς γυναίκες) αποτελούν τη βάση ρατσιστικής αντιμετώπισης.

Αίτια:

- Έλλειψη παιδείας, μόρφωσης, πνευματική ένδεια.
- Προκαταλήψεις, δογματισμός.
- Έλλειψη δημοκρατικής συνείδησης.
- Ανεργία, οικονομικά συμφέροντα.
- Ηθική ρευστότητα, ξενοφοβία, εθνικισμός.
- Μετανάστες, πρόσφυγες, μειονότητες.
- Θρησκευτικός φανατισμός.
- Συμφέροντα προνομιούχων.
- Εκμετάλλευση υπανάπτυκτων και αδύναμων οικονομικά λαών.
- Μαζοποίηση και συνωστισμός στις μεγαλουπόλεις.
- Διαφορά νοοτροπίας και κουλτούρας.
- Αρνητικός ο ρόλος των ΜΜΕ.

Συνέπειες:

- Βία και εγκληματικότητα, φανατισμός.
- Αδικίες, κοινωνικές ανισότητες, καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- Καταρράκωση ανθρώπινης αξιοπρέπειας.
- Περιθωριοποίηση, φαλκίδευση των δημοκρατικών θεσμών.

- Ανταγωνισμός, μίσση που κάποτε οδηγούν σε πόλεμο μεταξύ των κρατών.
- Οι Αλβανοί μετανάστες στο στόχαστρο (γίνεται ειδικά λόγος για τη ρατσιστική αντιμετώπιση των Αλβανών στην Κρήτη).
- Συνέπειες του ρατσισμού στον Κουρδικό λαό εκ μέρους των Τούρκων.

β. Προτάσεις

- Προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από τους διεθνείς οργανισμούς και τις κυβερνήσεις.
- Προστασία εργαζομένων ξένων.
- Πολιτισμικές ανταλλαγές μεταξύ των λαών.
- Σωστή οικογενειακή και σχολική αγωγή κατά του ρατσισμού.
- Ανθρωπιστική παιδεία, ευαισθητοποίηση και παρέμβαση Εκκλησίας και πνευματικών ανθρώπων.
- Ευαισθητοποίηση και κινητοποίηση των πολιτών.
- Σεβασμός της ιδιαιτερότητας των άλλων.
- Οικονομική βοήθεια, εργασία και προστασία στους μετανάστες και τις μειονότητες.
- Περιοδεία ειδικών ομάδων στήριξης στην επαρχία.
- Ειδικά διαμορφωμένοι χώροι για κυκλοφορία και ψυχαγωγία ατόμων με ειδικές ανάγκες.
- Ηθική και οικονομική βοήθεια στους καταπιεζόμενους λαούς.
- Τουριστική και αγροτική ανάπτυξη.
- Τιμωρία και επιβολή «εμπάργκο» σε κράτη που εφαρμόζουν φυλετικές διακρίσεις.
- Κάρτα εργασίας για τους αλλοδαπούς.
- Ιδρύματα υποδοχής προσφύγων.
- Ενημέρωση της κοινωνίας για τους Πόντιους.
- Βοήθεια για κοινωνική επανένταξη περιθωριοποιημένων ατόμων.
- Ενημέρωση κωφών με υπότιτλους στην Τ.Υ.
- Απορρόφηση ατόμων με ειδικές ανάγκες σε δημόσιες θέσεις.
- Σε 3 τετράδια προτείνεται η φορολόγηση των Ελλήνων για τις ανάγκες των Κούρδων.

3. ΒΙΑ - ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

α. Επισημάνσεις

- Έξαρση του φαινομένου, και μάλιστα μεταξύ των εφήβων.
- Μορφές βίας: το κοινό έγκλημα, η εκτονωτική βία (γήπεδα, συναυλίες, σχολεία), η πολιτική βία (τρομοκρατία), η ψυχολογική και οικογενειακή βία.
- Έντονο το φαινόμενο εκμετάλλευσης και κακοποίησης ανηλίκων.
- Σε κάποιους νομούς της Β. Ελλάδος (Καστοριά, Φλώρινα) έντονο το φαινόμενο λόγω λαθρομεταναστών.
- Επίσης, έντονες μορφές βίας και εγκληματικότητας στο λεκανοπέδιο Αττικής.

Αίτια:

- Κοινωνικές ανισότητες, ανταγωνισμός, καταναλωτισμός.
- Κρίση κοινωνίας και θεσμού οικογένειας.

- Έλλειψη επικοινωνίας, φανατισμός, κρίση αξιών.
- Ανεργία, οικονομική κρίση.
- Προβολή βίας από ΜΜΕ.
- Εισβολή και υιοθέτηση Αμερικανικού και Ευρωπαϊκού τρόπου ζωής.

- Έξαρση του οργανωμένου εγκλήματος.
- Συμμορίες ανηλίκων, νεοναζί.
- Αρνητικά πρότυπα.
- Τάση για εύκολο πλουτισμό.
- Άθλιες συνθήκες διαβίωσης των μεταναστών.
- Εισροή πλήθους λαθρομεταναστών.
- Ανεπάρκεια των αστυνομικών αρχών και της δικαστικής εξουσίας.
- Ψυχολογικά προβλήματα, αδυναμία χαρακτήρα.

Συνέπειες:

- Ανασφάλεια, καχυποψία, αβεβαιότητα για το μέλλον.
- Διαταραχή της κοινωνικής ισορροπίας.
- Διάθεση αυτοάμυνας.
- Δημιουργία βίαιου πολιτισμού, υποβάθμιση της ποιότητας ζωής
- Καλλιέργεια μίσους, όξυνση παθών.
- Το άτομο χάνει τη δημιουργική του ικανότητα.
- Εξοικείωση με βασανιστήρια.
- Πολιτικοποίηση της βίας.

β. Προτάσεις

- Ανθρωπιστική παιδεία με εκπαιδευτικούς που να διαμορφώνουν κοινωνική συνείδηση.
- Συνεργασία Οικογένειας-Εκκλησίας-Σχολείου με διορισμό ψυχολόγων και κοινωνικών λειτουργών.
- Κατάλληλη εκπαίδευση αστυνομικών.
- Αυστηρές ποινές κατά των εγκληματιών και πιστή εφαρμογή των νόμων.
- Σωστή και ιδιαίτερα προσεκτική αντιμετώπιση των ανηλίκων εγκληματιών.
- Μέτρα για τη μείωση των κοινωνικών αδικιών και εκμηδένιση της ανεργίας.
- Αποτελεσματικότερη αστυνόμευση αστικών κέντρων.
- Βελτίωση σωφρονιστικού συστήματος.
- Διεθνής συνεργασία για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας.
- Συστηματικότερος έλεγχος στα σύνορα για την είσοδο λαθρομεταναστών.
- Ηλεκτρονική παρακολούθηση φιλάθλων στα γήπεδα.
- Μεταφορά φυλακών σε ακατοίκητα νησιά.
- Απαγόρευση προβολής ταινιών βίας.
- Μέριμνα για τους τοξικομανείς.
- Ιδρύματα για κακοποιημένα παιδιά.
- Εξυγίανση του αθλητισμού.
- Επαγγελματική εκπαίδευση στα σωφρονιστικά ιδρύματα.

4. ΔΙΑΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ - ΧΑΣΜΑ ΓΕΝΕΩΝ

α. *Επισημάνσεις*

- Ανυπαρξία διαπροσωπικών σχέσεων και εκφυλισμός.
- Στην επαρχία είναι καλύτερα τα πράγματα, όσον αφορά τις διαπροσωπικές σχέσεις.
- Έντονη η αντίδραση για τη συμπεριφορά των μεγάλων, από τους οποίους λείπει η κατανόηση και η συμπαράσταση προς τους νέους.
- Ύπαρξη τυπικότητας και εκμετάλλευσης στις διαπροσωπικές σχέσεις.
- Διάψευση παιδικών ονείρων και έλλειψη σεβασμού προς το συνάνθρωπο.
- Ανυπαρξία πραγματικής φιλίας, κυριαρχία του σεξ, της οικονομικής ευμάρειας και της κοινωνικής ανόδου.

Αίτια:

- Η κοινωνική πραγματικότητα γενεσιουργεί αίτια.
- Η υποκρισία, το συμφέρον, η καχυποψία, το ψεύδος αποτελούν βασικά αίτια του φαινομένου.
- Κρίση των αξιών και της οικογένειας.
- Καταναλωτισμός και Τεχνολογία δημιουργούν εγωκεντρικό, αποξενωμένο άτομο.
- Ο υδροκεφαλισμός και ο υπερπληθυσμός στα μεγάλα αστικά κέντρα. Οι πολυκατοικίες «συννοικισμός αγνώστων».
- Διαφορά αντιλήψεων μεταξύ νέων και μεγάλων.
- Επιθυμία ανεξαρτητοποίησης των νέων.
- Απουσία διαλόγου και λαθεμένη κοινωνικοποίηση από οικογένεια και σχολείο.
- Αλλοτρίωση και εμπορευματοποίηση των πάντων.
- Οι γονείς δεν αφιερώνουν τον απαιτούμενο χρόνο για την επικοινωνία με τα παιδιά τους.

Συνέπειες:

- Επικράτηση των νόμων της αγοράς στις διαπροσωπικές σχέσεις.
- Αποξένωση, αδιαφορία προς τον συνάνθρωπο, ειδικά στα μεγάλα αστικά κέντρα.
- Αδιαφορία για τα κοινά.
- Επιθετικότητα νέων, συγκρούσεις, ροπή προς αλκοολισμό και ναρκωτικά.
- Εστίαση ενδιαφέροντος για χρήμα, δόξα, δύναμη, έστω και με ανήθικα μέσα.
- Απειλή για κοινωνική συνοχή και εξέλιξη.

β. *Προτάσεις*

- Στη συντριπτική πλειονότητα προτείνεται η ανθρωπιστική παιδεία.
- Περισσότερη κατανόηση και συνεργασία μεταξύ γονέων, δασκάλων, μεγαλύτερων και παιδιών.
- Σεβασμός και συνεργασία όλων.
- Ειλικρινής προσέγγιση και στήριξη των μοναχικών ανθρώπων.
- Συνεργασία και άμιλλα, όχι ανταγωνισμός.
- Ο άνθρωπος στο επίκεντρο των ενδιαφερόντων.
- Δημιουργία δυναμικών και ελευθέρων προσωπικοτήτων μέσα από το εκπαιδευτικό σύστημα.

- Ψυχολογική στήριξη από αρμόδιες υπηρεσίες της Πολιτείας σε ανθρώπους μοναχικούς.
- Φιλία μεταξύ ανθρώπων και λαών.
- Προβολή προτύπων από ΜΜΕ.
- Δημιουργία και λειτουργία περισσότερων αθλητικών και πολιτιστικών κέντρων.

5. ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

α. *Επισημάνσεις*

- Πολλά παιδιά επισημαίνουν την κρίση του θεσμού της οικογένειας.
- Αρκετά τα φαινόμενα άσκησης βίας και κακοποίησης παιδιών από τους γονείς.

Αίτια:

- Αύξηση των διαζυγίων.
- Έλλειψη επικοινωνίας και διαλόγου των μελών της οικογένειας.
- Ανωριμότητα και άγνοια όσον αφορά την ανατροφή και διαπαιδαγώγηση των παιδιών.
- Ελεύθερη συμβίωση.
- Εργαζόμενη μητέρα.
- Οικονομικά προβλήματα.
- Συμβατική συνύπαρξη και συγκατοίκηση.

Συνέπειες:

- Εύκολη διάλυση της οικογένειας.
- Αμφισβήτηση, φόβος (σε μεγάλο ποσοστό) για διάλυση του θεσμού της οικογένειας από τους νέους και τα παιδιά.
- Εκμετάλλευση, πορνεία από επιτήδειους.
- Εύκολη λύση τα ναρκωτικά και η βία.

β. *Προτάσεις*

- Εισαγωγή μαθήματος στα σχολεία για προετοιμασία των παιδιών σε αυριανούς γονείς.
- Ειδικά σεμινάρια για γονείς.
- Όχι διαζύγιο ή διάλυση της οικογένειας, όταν τα παιδιά είναι κάτω των 15 ετών.
- Ίση μεταχείριση των παιδιών χωρισμένων γονέων με τα νέα παιδιά που αποκτάται από καινούργιο γάμο.
- Οι γονείς, που δεν μπορούν πια να συμβιώσουν, να χωρίζουν φιλικά και να μην αναμειγνύουν τα παιδιά στις διαφορές τους.
- Διάλογος και χρήση περισσότερου χρόνου για την ανατροφή των παιδιών.
- Ενίσχυση της πολύτεκνης οικογένειας.
- Αυστηρή τιμωρία στους βάνανους γονείς.
- Απαγόρευση του γάμου στους ανήλικους.
- Αμοιβή της γυναίκας για την οικιακή εργασία.
- Ίδρυση «Σπιτιού παιδιών» για να καταφεύγουν τα παιδιά των διαλυμένων οικογενειών.
- Να προηγείται του γάμου προγαμιαία συμβίωση.

6. ΑΝΕΡΓΙΑ

α. *Επισημάνσεις*

- Βαθιά πληγή της σύγχρονης κοινωνίας σε παγκόσμιο επίπεδο.
- Και στη χώρα μας έντονο το φαινόμενο, ιδιαίτερα στους νέους και τις γυναίκες.
- Όξυνση του φαινομένου στα αστικά κέντρα (Πάτρα) και ειδικότερα στις εργατοσυννοικίες (Πέραμα, Ελευσίνα).

Αίτια:

- Παγκόσμια οικονομική ύφεση.
- Τεχνολογία, κλείσιμο επιχειρήσεων, έλλειψη κεφαλαίων για επενδύσεις.
- Υπερπληθωρισμός πτυχιούχων.
- Πολυθεσία, γεροντοκρατία.
- Άνιση κατανομή πληθυσμού.
- Πολιτικές σκοπιμότητες.
- Υπέρμετροι διορισμοί στο δημόσιο, υπερωρίες.
- Απρογραμμάτιστη διάρθρωση της παραγωγής και έλλειψη εκσυγχρονισμού.
- Παραμέληση της εγχώριας βιοτεχνίας και ανεξέλεγκτη εισαγωγή ξένων προϊόντων.
- Υποτίμηση χειρονακτικών επαγγελμάτων.
- Ερήμωση της υπαίθρου, κρίση αγροτικής οικονομίας.
- Ανυπαρξία επαγγελματικού προσανατολισμού.
- Αναξιοκρατία, μονοπώλια, ολιγοπώλια.
- Χρησιμοποίηση αλλοδαπών μεταναστών ως φτηνή εργατική δύναμη.

Συνέπειες:

- Έντονα οικονομικά προβλήματα για τους ανέργους.
- Ψυχολογικά προβλήματα.
- Καταφύγιο τα ναρκωτικά, η βία και η εγκληματικότητα, η περιθωριοποίηση, ο αλκοολισμός.
- Απεργίες, κοινωνική αναταραχή, συγκρούσεις, αυτοκτονίες.
- Ερήμωση της υπαίθρου, μετανάστευση.

β. *Προτάσεις*

- Ενίσχυση επενδύσεων.
- Μακροπρόθεσμος οικονομικός σχεδιασμός.
- Κίνητρα σε επιχειρήσεις.
- Μείωση ωρών εργασίας χωρίς μείωση μισθού.
- Σωστός επαγγελματικός προσανατολισμός.
- Περιφερειακή αποκέντρωση και προώθηση δημοσίων έργων.
- Ανασύσταση εγχώριας χειροτεχνίας και βιοτεχνίας.
- Εκμηχανισμός γεωργίας και κτηνοτροφίας.
- Απαγόρευση πολυθεσίας και υπερωριών.
- Στροφή σε χειρονακτικά επαγγέλματα.
- Αξιοποίηση τουριστικών περιοχών.
- Συνεργασία κομμάτων για την καταπολέμηση του προβλήματος.
- Έλεγχος σε αυθαίρετες απολύσεις.
- Εξασφάλιση επενδύσεων από ξένους.

- Ανακατανομή εκκλησιαστικών, ιδιωτικών κτημάτων.
- Δάνεια σύντομα και με ευνοϊκούς όρους.
- Περιορισμός και όχι απαγόρευση εισόδου μεταναστών στη χώρα.
- Κατάργηση επιδόματος ανεργίας και ΟΑΕΔ (2 τετράδια).
- Ορθολογική διαχείριση δημοσίου χρήματος.
- Μείωση ορίου συνταξιοδότησης.
- Προγράμματα επιμόρφωσης ανέργων.
- Καθορισμένος «κλειστός» αριθμός εισακτέων στα ΑΕΙ.
- Όχι στην ένταξη στην ΟΝΕ (1 τετράδιο).
- Πραγματική, δίκαιη φορολόγηση.
- Όχι στη διάκριση ανδρικών και γυναικείων επαγγελμάτων.
- Περιορισμός απασχόλησης εργασίας στους Αλλοδαπούς (κάποιοι μιλούν για απέλαση Αλβανών).

7. ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟ

α. *Επισημάνσεις*

- Το πρόβλημα παρουσιάζεται, κυρίως, στα αναπτυγμένα και υπερκαταναλωτικά κράτη.
- Η Ελλάδα στη δεύτερη θέση υπογεννητικότητας στην Ευρώπη.
- Το πρόβλημα της υπογεννητικότητας στην Ελλάδα επισημαίνεται, κυρίως, από μαθητές της Θράκης σε σχέση με το Μουσουλμανικό στοιχείο.

Αίτια:

- Υψηλό κόστος ζωής, οικονομικά προβλήματα.
- Κρίση του θεσμού της οικογένειας.
- Προτεραιότητα στην καριέρα.
- Φόρτος εργασίας και των δύο γονέων με συνέπεια να αδυνατούν να μεγαλώσουν πολλά παιδιά.
- Αδιαφορία της Πολιτείας για την πολύτεκνη οικογένεια.
- Απομάκρυνση από τις χριστιανικές ιδέες και αρχές.
- Η ρατσιστική αντιμετώπιση των εξώγαμων παιδιών.
- Αβεβαιότητα για το μέλλον.
- Γάμοι σε μεγάλες ηλικίες.
- Έλλειψη βρεφονηπιακών σταθμών.
- Πολλαπλασιασμός των αμβλώσεων.

Συνέπειες:

- Πρόβλημα εθνικής επιβίωσης.
- Γήρανση και μείωση του εργατικού δυναμικού.
- Υποβάθμιση και μείωση των ενόπλων δυνάμεων.
- Μείωση μαθητών στα σχολεία.
- Οι γειτονιές πεθαίνουν, γιατί επικρατεί η γεροντοκρατία.
- Αισθητή και ανησυχητική μείωση του πληθυσμού στις ακριτικές περιοχές. (Ενδιαφέρουσα η αναφορά πολλών μαθητών για την περιοχή της Θράκης).

β. *Προτάσεις*

- Αύξηση του επιδόματος πολυτέκνων.
- Φορολογικές απαλλαγές, χαμηλότερα δάνεια για τις πολύτεκνες οικογένειες.

- Πρόσληψη των παιδιών των πολυτέκνων σε θέσεις του Δημοσίου.
- Βοήθεια εκ μέρους της Εκκλησίας με οικονομική επιδότηση του 3ου παιδιού.
- Επιδότηση νέων ζευγαριών, που εγκαθίστανται στις παραμεθόριες περιοχές.
- Περισσότεροι βρεφονηπιακοί σταθμοί.
- Ηθικοπνευματική στήριξη άγαμης μητέρας.
- Δημιουργία και λειτουργία ΤΕΙ με τομείς γεωργία, δασοπονία, ιχθυοκαλλιέργεια, τομείς δηλαδή συναφείς με το χώρο της Θράκης και τις ασχολίες των κατοίκων.
- Ενημέρωση στα σχολεία για το πρόβλημα.
- Αύξηση των ημερών γονικής άδειας.

8. ΥΓΕΙΑ - ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ

α. *Επισημάνσεις*

- Τονίζεται η σημασία της υγείας για τον άνθρωπο και επισημαίνεται η κακή κατάσταση των νοσοκομείων στη χώρα μας.
- Ελλείψεις στην υλικοτεχνική υποδομή και ειδικευμένου προσωπικού.
- Έλλειψη καθαριότητας, κακή εξυπηρέτηση.
- Αποτροπιαστικές οι εικόνες νοσηλείας των ασθενών στους διαδρόμους. Μεταφορά τους στο ίδιο ασανσέρ με τα απορρίμματα.
- Το πρόβλημα ιδιαίτερα έντονο στην περιφέρεια και ιδιαίτερα στα νησιά.
- Τα κέντρα υγείας υπολειτουργούν και οι γιατροί του ΙΚΑ δεν βρίσκονται στη θέση τους τον προβλεπόμενο χρόνο.
- Εκμετάλλευση των ασθενών από τους γιατρούς «φακελάκι».
- Σπάνια επίσημοι και εύποροι νοσηλεύονται σε δημόσια νοσοκομεία.

β. *Προτάσεις*

- Αύξηση κονδυλίων για υγεία, περίθαλψη.
- Οικονομική ενίσχυση πειραματικών ερευνών.
- Λήψη αυστηρών μέτρων για τα «φακελάκια».
- Εμπιστοσύνη στους Έλληνες γιατρούς και υποστήριξη τους για να μη φεύγουν στο εξωτερικό.
- Ανάπτυξη προγραμμάτων πρόληψης.
- Μεταφορικά μέσα (ελικόπτερα) για μεταφορά των ασθενών, ειδικά από τα νησιά.
- Κινητές ιατρικές μονάδες και Κέντρα ψυχικής υγείας.
- Υγειονομική εποπτεία, εξυγίανση.
- Συχνότερες και απρόοπτες επισκέψεις πολιτικών στα ιατρεία του ΙΚΑ.
- Διευκολύνσεις σε οικογένειες, που έχουν άτομα με ειδικές ανάγκες, οικογενειακών γιατρών, νοσηλευτών, κινησιοθεραπευτών.
- Δημιουργία ιδρυμάτων για τους ασθενείς με AIDS.
- Διεθνής συνεργασία στον τομέα της υγείας και της νοσοκομειακής περίθαλψης.

9. ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ - ΑΤΟΜΑ ΜΕ AIDS

α. *Επισημάνσεις*

- Επισημαίνεται η κρατική αδιαφορία, με συνέπεια να διαιωνίζονται οι κοινωνικές ανισότητες.
- Η Ελλάδα ανέτοιμη και με ανύπαρκτη υποδομή για εξυπηρέτηση των παιδιών με ειδικές ανάγκες.
- Ρατσιστική ή συμπεριφορά απέναντί τους και έντονο το πρόβλημα επαγγελματικής αποκατάστασης.
- Περιθωριοποίηση και εξευτελισμός των ατόμων που πάσχουν από AIDS.
- Άγρια εκμετάλλευση από ΜΜΕ.
- Η οικογένεια αυτών των ατόμων αντιμετωπίζει τρομερά προβλήματα.
- Έλλειψη εξυπηρέτησης από τα μέσα μαζικής μεταφοράς και άρνηση των ταξί να τα εξυπηρετήσουν.
- Τα άτομα αυτά ξεπερνούν την ανεπάρκειά τους και την αδυναμία τους, αφού πολλά απ' αυτά πρωταγωνιστούν στους ειδικούς Ολυμπιακούς Αγώνες.

β. *Προτάσεις*

- Ηθική και υλική βοήθεια, αγάπη, σεβασμός.
- Ειδικά σχολεία με κατάλληλα εκπαιδευμένο προσωπικό για απασχόληση, μάθηση, εξάσκηση.
- Τροποποίηση στα μέσα μεταφοράς και σε κοινόχρηστους χώρους για μετακίνηση και εξυπηρέτησή τους.
- Συμβουλευτική, ψυχολογική υποστήριξη.
- Αφορολόγητα αυτοκίνητα.
- Επαγγελματική αποκατάσταση, χωρίς εξετάσεις για κατάληψη θέσεων στο Δημόσιο.
- Ενημέρωση για πρόληψη (ειδικά ως προς το AIDS).
- Δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη.

10. Η ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ. ΑΝΥΠΑΝΤΡΕΣ ΜΗΤΕΡΕΣ

α. *Επισημάνσεις*

- Συνεχίζει να αποτελεί κοινωνικό πρόβλημα.
- Θεωρητικά μόνον αναγνωρίζεται η ύπαρξη νομικής ισότητας.
- Γίνεται αναφορά, σε κάποια τετράδια, στη θέση της γυναίκας στην Ινδία.
- Χρησιμοποιείται από πολλούς ως «αντικείμενο» και θεωρείται ικανή μόνο για τις εργασίες του σπιτιού.
- Με πολλούς αγώνες, βέβαια, απέκτησε αρκετά δικαιώματα, όπως: μόρφωση, συμμετοχή στα κοινά, κατάκτηση ακόμα και ανδρικών επαγγελματιών, χειραφέτηση, κοινωνική καταξίωση.
- Όμως, σε πολλές περιπτώσεις παραμένουν τα προβλήματα, όπως: σεξουαλική παρενόχληση, ανδρική βία και προκατάληψη, βιασμός, ανισότητα στις οικονομικές απολαβές, προκατάληψη για την ικανότητα της γυναίκας να αναλαμβάνει υψηλές θέσεις.

- Πολλαπλοί οι ρόλοι της: ως μητέρα, συζύγου, εργαζομένης.
- Αύξηση του αριθμού των ανύπαντρων μητέρων εξαιτίας ασυνείδητων ανδρών, αλλαγής ιδεών περί προγαμιαίων σχέσεων, αντίδρασης στην αυταρχικότητα των γονέων και κοινωνικής προκατάληψης, ελλιπούς σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης, οικονομικής ανεξαρτησίας της γυναίκας, προσωπικής επιλογής.
- Η ανύπαντρη μητέρα τις περισσότερες φορές αντιμετωπίζει την περιθωριοποίηση και το στιγματισμό της κοινωνίας, θεωρείται πολίτης β' κατηγορίας, δυσκολεύεται στην εξεύρεση εργασίας και έχει προβλήματα στην ανατροφή των παιδιών της.

β. Προτάσεις

- Συνειδητοποίηση της αξίας, των δυνατοτήτων και της προσφοράς κάθε φύλου.
- Με τη μόρφωση η γυναίκα θα κατανοήσει και θα καταπολεμήσει την εκμετάλλευση.
- Συσπείρωση γυναικών και συνέχιση των αγώνων τους για ισότητα και χειραφέτηση.
- Να ισχύσουν οι νόμοι περί ισότητας-ισοτιμίας.
- Περισσότεροι βρεφονηπιακοί σταθμοί.
- Αναγνώριση της συμβολής του γυναικείου φύλου, ειδικά στις νεαρές ηλικίες.
- Επέκταση της άδειας λόγω μητρότητας.
- Σεξουαλική αγωγή και αγωγή προφύλαξης.
- Περισσότερα Κέντρα Οικογενειακού Προγραμματισμού.

11. ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ, ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ

α. Επισημάνσεις

- Απελπιστική η κατάσταση στις αστικές και υπεραστικές συγκοινωνίες.
- Έλλειψη καθαριότητας, απαράδεκτη η συμπεριφορά των οδηγών.
- Μη τήρηση των προγραμματισμένων δρομολογίων.
- Απαράδεκτη η εικόνα για τον Τουρισμό.
- Έλλειψη χώρων στάθμευσης.
- Ακατάλληλο οδικό δίκτυο.
- Έλλειψη φωτεινών σηματοδοτών, κακή σήμανση.
- Έλλειψη διαβάσεων πεζών.

Τοπικά:

- Ειδικός λόγος για το Δήμο Βιάννου (Κρήτη). Κακή συγκοινωνία και ημιτελή έργα.
- Ειδικός λόγος για το αεροδρόμιο «Ν. Καζαντζάκης» του Ηρακλείου Κρήτης, το οποίο βρίσκεται σε κατοικημένη περιοχή με έντονα προβλήματα και αυξημένο το ενδεχόμενο πρόκλησης ατυχημάτων.
- Ειδικός λόγος για τη Βαρυμπόπη, κυρίως σ' ότι αφορά την συγκοινωνία και την έλλειψη οδικού δικτύου.
- Ειδικός λόγος για το Αγαθονήσι, το οποίο αν και διαθέτει πολλές φυσικές ομορφιές, έχει σοβαρά προβλήματα σε έργα υποδομής και συγκοινωνίας.

— Ειδικός λόγος για ένα χωριό της Καρύστου που δε διαθέτει οδικό δίκτυο και δε γίνεται μεταφορά των μαθητών στο σχολείο, δεν έχει ηλεκτρικό ρεύμα και αν κλείσουν τα λατομεία οι κάτοικοι θα μείνουν άνεργοι.

β. Προτάσεις

- Έργα υποδομής στην επαρχία.
- Θεωρητική και πρακτική εκπαίδευση των μαθητών.
- Καλύτερη αστυνόμευση: να μειωθεί ο αριθμός των υπηρετούντων αστυνομικών στην ασφάλεια υψηλών προσώπων και να διατεθούν στην υπηρεσία της τροχαίας.
- Κατασκευή περιφερειακών οδών.
- Επιβολή μεγάλων προστίμων για υπερβολική ταχύτητα.
- Αντικατάσταση παλιών οχημάτων.
- Συχνή και άμεση συντήρηση των σηματοδοτών και των φαναριών.

12. ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ. ΑΝΘΡΩΠΙΣΜΟΣ

α. Επισημάνσεις

- Παρόλες τις Διακηρύξεις για προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, εκατομμύρια άνθρωποι ζουν κάτω από άθλιες συνθήκες.
- Ο ανθρωπισμός είναι «αγαθό εν ανεπαρκεία» και σε πολλές περιπτώσεις κυνικότατη η στάση των ισχυρών απέναντι στους αδύνατους.
- Εκμετάλλευση και απανθρωπιά έναντι των λαών (Κούρδων, Κύπριων, Γιουγκοσλάβων, λαών της Αφρικής), αλλά και έναντι των δικαιωμάτων της γυναίκας, του παιδιού, ασθενών κοινωνικών ομάδων.
- Οι Διακηρύξεις και αποφάσεις του ΟΗΕ «χάρτινος πύργος».
- Σε (2) τετράδια αναφέρεται η απανθρωπιά και η καταπάτηση των δικαιωμάτων των τσιγγάνων.

β. Προτάσεις

- Ανθρωπιστική παιδεία και σωστή διαπαιδαγώγηση από οικογένεια και σχολείο.
- Πραγματικός δημοκρατικός διάλογος.
- Όχι στον αυταρχισμό των ισχυρών.
- Ενίσχυση των φιλανθρωπικών οργανώσεων και του ρόλου των διεθνών οργανισμών.

13. ΚΛΩΝΟΠΟΙΗΣΗ. ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΗ ΟΡΓΑΝΩΝ

α. Επισημάνσεις

- Πολύ λίγα παιδιά αναφέρονται εφέτος στην κλωνοποίηση και μεταμόσχευση οργάνων.
- Θετικές και αρνητικές συνέπειες από την μέθοδο της κλωνοποίησης, όπως: Ανθεκτικά παραγωγικά ζώα, σωτηρία ειδών ζώων υπό εξαφάνιση, θεραπεία ανιάτων ασθενειών, αλλά και παραβίαση θεμελιωδών αρχών βιολογικής εξέλιξης, ηθική παραβίαση, παραμορφώσεις, τερατογενέσεις.

— Στη χώρα μας πολύ δύσκολα υπάρχουν δωρητές οργάνων, αν και η δωρεά αυτή αποτελεί πράξη υγίστου ανθρωπισμού.

— Σε δύο τετράδια αναφέρονται φιλοσοφικές θεωρίες και έντονος προβληματισμός πάνω στο θέμα.

— Ψυχολογικά και κοινωνικά προβλήματα αποτελούν παράγοντες για μεταμόσχευση οργάνων.

β. Προτάσεις

— Ορθή χρήση της Βιοτεχνολογίας και Γενετικής.

— Προγραμματισμός διεθνούς ελέγχου και απαγόρευση εφαρμογής της κλωνοποίησης στον άνθρωπο.

— Χρήση για παραγωγή οργάνων προς μεταμόσχευση.

— Αναγκαία η διαφώτιση και εφαρμογή κανόνων δεοντολογίας (για τους γιατρούς), όσον αφορά τη μεταμόσχευση οργάνων.

— Αυστηρός έλεγχος στην εμπορευματοποίηση των μοσχευμάτων.

— Θεσμοποίηση, σε εθνικό επίπεδο, της δωρεάν παροχής οργάνων.

14. ΖΩΟΦΙΛΙΑ

α. Επισημάνσεις

— Επισημαίνεται η διάσταση «κακοποίηση των ζώων» (ειδικά των αδέσποτων) στη χώρα μας, ιδιαίτερα των απροστάτευτων, από αδιαφορία της Πολιτείας και των ανθρώπων.

— Εξόντωση ζώων με δηλητήριο.

— Κάποιοι αντιμετωπίζουν ρατσιστικά τους σκύλους, που προέρχονται από ανάμειξη ράτσας, και τα εξοντώνουν.

— Κατηγορούν τους ανθρώπους, οι οποίοι εγκαταλείπουν τα ζώα (καλοκαίρι, εξοχικές κατοικίες).

— Άσκηση βίας σε βάρος των ζώων (κυνομαχίες, κοκορομαχίες).

— Η ζωοφιλία αποτελεί δείγμα ψυχικής ανωτερότητας και πολιτισμού.

β. Προτάσεις

— Καμπάνια για την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης.

— Πανελλήνια διαμαρτυρία ζωόφιλων με τη συνδρομή των ΜΜΕ.

— Συνεργασία των Δήμων με ζωοφιλικές εταιρείες για τον εμβολιασμό των αδέσποτων ζώων.

— Όχι στην ευθανασία των αδέσποτων.

— Όχι στις συνθετικές γούνες.

— Όχι πειράματα με ζώα.

— Ειδικά προγράμματα για προστασία των άγριων και υπό εξαφάνιση ζώων.